

Centrul Educațional PRO DIDACTICA

RAPORT DE ACTIVITATE

2 0 1 0

Cuprins:

I. DATE GENERALE

II. CELE MAI IMPORTANTE PROIECTE IMPLEMENTATE PÎNĂ ÎN PREZENT

III. PROIECTE 2010

1. *Elaborarea curricula pentru formare inițială și formare continuă a cadrelor didactice din domeniul educației timpurii și a ghidurilor metodologice aferente*
2. *Consolidarea sistemului de educație profesională tehnică din Republica Moldova*
3. *Elaborarea ghidului pentru educatori „1001 idei pentru o educație timpurie de calitate”*
4. *Sporirea calității și incluziunii în educație în europa de sud-est”, finanțat de institutul pentru o societate deschisă din budapesta (osi), programul de sprijin în educație și coordonat de Centrul de Studii în Domeniul Politicilor Educaționale de la universitatea din Ljubljana, Slovenia*
5. *Integrarea metodologiei de dezvoltare a gândirii critice în versiunea renovată a curriculumului național pentru învățământul preuniversitar din R. Moldova*
6. *Educație de calitate din mediul rural din Republica Moldova. Formarea cadrelor didactice pentru implementarea curriculumului modernizat de liceu*

IV. SERVICII CEPD

V. REVISTA DIDACTICA PRO...

VI. BIBLIOTECA PRO DIDACTICA

I. DATE GENERALE

Adresa organizației: str. Armenească, nr.13, Chișinău, 2012 MD, Republica Moldova

Telefoane: (37322) 54 25 56, 54 19 94

Fax: (37322) 54 41 99, **web-site:** www.prodidactica.md

Rima BEZEDE, director executiv, rbeze@prodidactica.md

Viorica GORAȘ-POSTICĂ, director adjunct, vpostica@prodidactica.md

Tatiana MAZILLO, contabil șef, tmazilo@prodidactica.md

Sergiu OLENCIUC, manager servicii generale, solenciuc@prodidactica.md

Lilia NAHABA, coordonator programe, lnahaba@prodidactica.md

Silvia BARBAROV, coordonator programe, sbarbarov@prodidactica.md

Liliana NICOLAESCU-ONOFREI, expert consultant, lnicolaescu@prodidactica.md

Vera BUBULICI, asistent programe, vbubulici@prodidactica.md

Rodica CATAREU, asistent recepționist, reception@prodidactica.md

Elena MUNTEANU, Nina IAȚCO (personal de sprijin)

Centrul Educațional PRO DIDACTICA este o organizație neguvernamentală, non-profit, fondată la 11 august 1998.

Misiunea Centrului:

Centrul Educațional PRO DIDACTICA are drept scop promovarea principiilor unei societăți deschise, prin sprijinirea persoanelor și organizațiilor interesate de învățare și dezvoltare continuă, pentru a le facilita afirmarea personală și profesională și o mai bună integrare într-o societate în schimbare.

Pentru aceasta, Centrul oferă programe și servicii de informare, instruire și consultanță, axate pe formarea abilităților de învățare continuă pe parcursul întregii vieți; promovarea valorilor unei societăți a cunoașterii, asigurând astfel participare și șanse egale pentru toți și suport în procesul de integrare europeană prin educație.

Portofoliul curent al Centrului include 22 programe de formare pentru profesori și manageri din sistemul educațional, autorizat și licențiat de către Ministerul Educației și Tineretului. Certificatele oferite de Centru sînt recunoscute oficial în procesul de atestare a cadrelor didactice.

Obiectivele pe termen lung includ:

- Asigurarea dezvoltării profesionale continue a personalului Centrului și a formatorilor asociați pentru a menține și a optimiza calitatea serviciilor prestate;
- Diversificarea ofertei de formare (inclusiv promovarea și dezvoltarea învățămîntului la distanță), pentru a răspunde mai eficient la solicitările concrete ale beneficiarilor direcți – profesorii și instituțiile de învățămînt;
- Oferirea în continuare a materialelor didactice și a publicațiilor, pentru a satisface nevoile beneficiarilor;
- Diversificarea surselor de finanțare;
- Sporirea numărului parteneriatelor la nivel național și internațional;
- Sporirea nivelului de transparență la nivel național și internațional.

II. CELE MAI IMPORTANTE PROIECTE IMPLEMENTATE PÎNĂ ÎN PREZENT

GRANTURI:

- Comunități școlare în acțiune: Crearea condițiilor pentru persistarea în școală a elevilor din familiile social-vulnerabile, cu sprijinul financiar al „Fondului de urgență”, un program internațional creat de George Soros în vara anului 2009 pentru atenuarea efectelor negative ale crizei economice mondiale în Europa Centrală, de Est și Sud-Est și Asia Centrală – 2010-2012
- Sporirea participării și calității în educație în țările SEE (proiect realizat în parteneriat cu CEPS Ljubljana), cu sprijinul financiar al OSI, ESP Budapesta – 2008-2010
- CONCEPT /Consolidarea Sistemului de Educație Profesională Tehnică în Republica Moldova, cu sprijinul financiar al *Fundației „Liechtenstein Development Service”* – 2008-2010
- Educație pentru integrare europeană. Program de formare pentru profesori și elaborare de materiale, cu sprijinul financiar al *Fundației SOROS-Moldova* – 2008-2009
- Probleme de predare a limbilor în școlile alolingve din R. Moldova, cu sprijinul financiar al *Biroului Înaltului Comisar pentru Minorități Naționale al O.S.C.E. (Haga)* – 2008-2009
- Un viitor pentru copiii noștri, cu sprijinul financiar al *Fundației „Liechtenstein Development Service”* – 2007-2009
- Școala de vară „Pacea este în mâinile noastre”, cu sprijinul financiar al *UNESCO Moldova* – 2008
- Pentru o mai bună administrare și responsabilizare în școală (parteneriat cu Centrul Educația 2000+, România) cu sprijinul *OSI prin intermediul inițiativei RE:FINE* – 2007-2008
- Parteneriat pentru o educație de calitate. Optimizarea calității educației prin promovarea tehnologiilor interactive și prin instituirea unor parteneriate eficiente, cu sprijinul financiar al *Agenției Naționale pentru Dezvoltare CONTACT/PBF* – 2006-2007
- Succesul școlar pentru copiii romi (parteneriat cu Centrul de Resurse pentru Diversitate Etnoculturală din Cluj-Napoca, România) cu sprijinul *OSI prin intermediul inițiativei RE:FINE* – 2006-2007
- Educație pentru integrare europeană. Elaborare Curriculum, cu sprijinul financiar al *Fundației SOROS-Moldova* – 2006
- Educație pentru echitate gender și șanse egale, cu sprijinul *Fundației SOROS-Moldova* – 2006
- Educație pentru dezvoltarea comunității. Curs opțional pentru gimnaziu și program de training pentru profesori (parteneriat cu Programul Educațional „Pas cu Pas”), cu sprijinul financiar al *Fundației SOROS-Moldova* – 2005-2007
- Promovarea toleranței și înțelegerea diversității. Instrumente de lucru pentru profesorii-filologi, cu sprijinul financiar al *Consiliului Europei, Confidence-Building Measures* – 2005-2006
- Un viitor pentru copiii noștri. Implicarea comunității în facilitarea procesului de integrare socială a copiilor din familiile dezintegrate, cu sprijinul financiar *OSI prin intermediul inițiativei RE:FINE* – 2005-2006
- Lectură și scriere pentru dezvoltarea gândirii critice în învățământul universitar, cu sprijinul financiar al *Fundației SOROS-Moldova, OSY New-York și Asociația Internațională de Lecură* – 2004-2005
- Limba română pentru alolingvi. Perfecționarea cadrelor didactice cu sprijinul *Biroului Înaltului Comisar pentru Minorități Naționale al O.S.C.E. (Haga)* – 2004

- Lectură și scriere pentru dezvoltarea gândirii critice în învățământul universitar, cu sprijinul financiar al *Fundației SOROS-Moldova, OSY New-York și Asociația Internațională de Lectură* – 2003-2004
- Comunități de învățare, cu sprijinul financiar al *Fundației SOROS-Moldova* – 2003-2005
- Toleranță și integrare socială. Informare și formare, cu sprijinul financiar al *Fundației SOROS-Moldova* – 2003-2005
- Educație pentru alteritate. Curs opțional de educație pentru toleranță și alteritate prin intermediul literaturii etniilor conlocuitoare (liceu, colegii și universități), cu sprijinul financiar al *Ambasadei Statelor Unite ale Americii* – 2003-2005
- Educație prin Internet – disciplina școlară *Informatica*, cu sprijinul financiar al *Fundației SOROS-Moldova* – 2002
- Învățarea prin cooperare, cu sprijinul financiar al *Fundației SOROS-Moldova* – 2002-2003
- Limba română pentru alolingvi. Perfecționarea cadrelor didactice, cu sprijinul financiar al *Biroului Înaltului Comisar pentru Minorități Naționale al O.S.C.E. (Haga)* – 2001-2003
- Modernizarea Învățământului Preuniversitar, cu sprijinul financiar al *Fundației SOROS-Moldova* – 2001-2002
- Internet PRO EDUCATION, cu sprijinul financiar al *Fundației SOROS-Moldova* – 1999-2002 (www.proeducation.md)
- Elaborarea Curriculumului național pentru liceu – în colaborare cu Ministerul Educației al Republicii Moldova, cu sprijinul financiar al *Fundației SOROS-Moldova* – 1999
- Lectură și scriere pentru dezvoltarea gândirii critice în învățământul preuniversitar, cu sprijinul financiar al *Fundației SOROS-Moldova* – 1998-2002
- Modernizarea Învățământului Umanistic, cu sprijinul financiar al *Fundației SOROS-Moldova* – 1998-2000

SERVICII DE CONSULTANȚĂ:

- Servicii de consultanță pentru formarea cadrelor didactice în implementarea curriculumului modernizat de liceu (8106 profesori din 33 raioane), în parteneriat cu Centrul Educatia 2000+ Consulting LTD, Romania; servicii contractate de către Ministerul Educației în cadrul proiectului „Educație de Calitate în Mediul Rural din Moldova”, iulie – august 2010
- Servicii de consultanță pentru elaborarea ghidului pentru educatori „1001 idei pentru o educație timpurie de calitate”, servicii contractate de către Ministerul Educației (EFA/FTI), 2010
- Servicii de consultanță pentru elaborarea curricula pentru formarea inițială și formarea continuă a cadrelor didactice din educația timpurie și a ghidurilor metodologice aferente, servicii contractate de către Ministerul Educației (EFA/FTI), 2009-2010
- Servicii de consultanță “Echitate și incluziune în educație. Pilotarea Instrumentelor pentru planificare și evaluare în domeniul educației” – servicii contractate de către Ministerul Educației (2009).
- Evaluarea continuă la clasă, program de formare, în parteneriat cu Centrul Educatia 2000+ Consulting LTD, Romania, servicii contractate de către Ministerul Educației și Tineretului via Banca Mondială – 2008-2009

- Educație de calitate în mediul rural din Republica Moldova. Ameliorarea predării-învățării în școlile rurale în baza curriculumului modernizat de liceu, servicii contractate de către Ministerul Educației și Tineretului via Banca Mondiala – 2007
- Dezvoltarea profesională a managerilor de grădinițe, în cadrul Proiectului Ministerului Educației și Tineretului, Educație pentru Toți – Inițiative de Acțiune Rapidă, servicii contractate de către Ministerul Educației și Tineretului via Banca Mondiala – 2007
- Consultanța și programe de formare pentru autorii de manuale, Bishkek, Kyrgyzstan, servicii contractate de către Fundația pentru Inițiative Educaționale – 2006
- Consultanță pentru autorii de Curriculum și materiale didactice pentru predarea limbii georgiene ca limba a doua, Tbilisi, Georgia, servicii contractate de HCNM al OSCE – februarie, 2005
- Consultanță formare de formatori pentru predarea limbii georgiene ca limba a doua, Bakuriani, Georgia, servicii contractate de HCNM al OSCE – iunie 2005
- Servicii de formare oferite la solicitarea profesorilor universitari și preuniversitari, managerilor de grădinițe, școli și instituții superioare de învățământ.

III. PROIECTE 2010

1. ELABORAREA CURRICULA PENTRU FORMARE INIȚIALĂ ȘI FORMARE CONTINUĂ A CADRELOR DIDACTICE DIN DOMENIUL EDUCAȚIEI TIMPURII ȘI A GHIDURILOR METODOLOGICE AFERENTE

Proiectul reprezintă o componentă a Proiectului EFA FTI, realizat de Ministerul Educației în baza unui grant oferit de Fondul Fiduciar Catalitic. Resursele acestui grant sînt administrate de Banca Mondială, iar proiectul este realizat cu asistența UNICEF și UNESCO.

Sprijin financiar: EFA FTI

Buget: 38 550 USD

Perioada de implementare: august 2009-martie 2010

Scopul proiectului: Elaborarea curricula pentru formare inițială și formare continuă a cadrelor didactice din domeniul educației timpurii și a ghidurilor metodologice aferente.

Activități:

- Selectarea consultanților experți;
- Selectarea echipei de elaborare a materialelor;
- Documentare în domeniu la nivel național și internațional;
- Elaborarea reperelor cheie de elaborare a documentelor;
- Ateliere de analiză și expertiză a materialelor elaborate;
- Recenzarea materialelor;
- Atelierele de prezentare a curricula pentru formare inițială și formare continuă a cadrelor didactice din domeniul educației timpurii și a ghidurilor metodologice aferente.

Echipa de autori:

- Valentina Chicu
- Valentina Pritcan
- Viorica Goraș-Postică
- Dorina Putină
- Efimia Musteață
- Rima Bezede
- Liuba Mocanu
- Zinaida Stanciuc

În cadrul acestui proiect au fost elaborate curricula pentru formare inițială și formare continuă a cadrelor didactice din domeniul educației timpurii și ghidurile metodologice aferente în limbile română și rusă.

Coordonator proiect: Rima Bezede

2. CONSOLIDAREA SISTEMULUI DE EDUCAȚIE PROFESIONALĂ TEHNICĂ DIN REPUBLICA MOLDOVA

Obiectiv1. Dezvoltarea organizațională

Finanțator: Fundația Internațională Liechtenstein Development Service LED

Perioada de implementare: ianuarie 2010 – decembrie 2010

Buget total: 202 446 MDL

Scopul: A contribui la dezvoltarea organizațională a 2 instituții (Colegiul de Construcții și Liceul Profesional nr.2 din Chișinău) implicate în proiectul CONCEPT.

Obiectivele:

- Eficientizarea competențelor manageriale ale echipelor administrative din instituțiile incluse în proiect
- Organizarea și monitorizarea procesului de elaborarea a Planurilor de Dezvoltare a instituțiilor
- Asigurarea consultanței și expertizei profesionale în procesul de elaborare unor PDI funcționale

Activități și rezultate:

1. Organizarea Vizitelor de Evaluare de Necesități a instituțiilor incluse în proiect

În luna ianuarie 2010 a fost organizată câte o vizită de evaluare a necesităților (câte 2 zile per instituție) la Colegiul de Construcții și Liceul Profesional nr.2 din Chișinău - instituții incluse în proiectul CONCEPT în 2010. Scopul acestor vizite a fost de a evalua necesitățile de dezvoltare a instituțiilor vizate, inclusiv identificarea nevoilor de formare profesională ale personalului, în special a membrilor echipelor administrative. Vizitele au fost realizate de formatorii și experții în domeniul managementului educațional care activează în cadrul acestui proiect al treilea an consecutiv: Gheorghe Șalaru, Gheorghe Gîrnet, Valentina Chicu și Victor Sînchetru.

În rezultatul vizitelor au fost intervievate peste 110 persoane din ambele instituții și au fost elaborate liste cu nevoi de dezvoltare profesională și necesități de dezvoltare organizațională.

2. Ateliere de pregătire a activităților de formare

Pentru pregătirea și implementarea cu succes a activităților de formare prevăzute în proiect au fost organizate 4 ateliere a formatorilor. În cadrul acestor ateliere au fost discutați termenii de referință și au fost pregătite agenda și suporturile de curs, metodologia și materialele necesare atât pentru seminarul-training "Management educațional", cât și pentru ambele module ale programului de formare "Elaborarea PDI". La atelierele menționate au participat formatorii din proiect Gheorghe Șalaru, Gheorghe Gîrnet, Valentina Chicu, Victor Sînchetru, Iurie Melinte.

3. Seminarul-training "Management educațional"

În perioada 9-12 februarie 2010 a fost implementat seminarul-training "Management educațional". În cadrul acestei activități de formare au fost studiate și analizate următoarele subiecte: Managementul schimbării, Management educațional versus Management general, Marketing educațional, Eficiența personală etc. La program au participat 12 membri ai echipei manageriale din cele 2 instituții, inclusiv directori, directori adjuncți, profesori și maiștri.

4. Seminarul-training „Elaborarea Planului de Dezvoltare a Instituției”

Un alt program de formare la care au participat membrii echipelor administrative a fost seminarul-training “Elaborarea Planului de Dezvoltare a Școlii” (modulele I și II). În cadrul acestor 2 activități de instruire care au avut loc în perioada 16-19 martie și, respectiv, 4-7 mai, au participat 12 manageri și profesori (6 din fiecare instituție).

Agenda acestei activități a inclus subiecte din domeniul managementului strategic, inclusiv la elaborarea componentelor Planului de Dezvoltare, identificarea și prioritizarea problemelor, proiectarea strategiei instituției etc. În urma implementării acestor 2 module de formare participanții au fost informați despre teoriile managementului strategic și planificarea strategică, și au fost instruiți în vederea dezvoltării abilităților pentru elaborarea unui PDI funcțional.

6. Elaborarea Planurilor de Dezvoltare a Instituției

În perioada aprilie-septembrie cele 2 instituții implicate în proiectul CONCEPT au elaborat Planul de Dezvoltare a Instituției.

7. Consultanță în elaborarea Planurilor de Dezvoltare a Instituției

În perioada mai-septembrie 2010 formatorii implicați în proiect au realizat 8 vizite în instituțiile vizate în vederea consultării echipelor administrative în elaborarea Planurilor de Dezvoltare. În cadrul acestor activități formatorii au monitorizat procesul de elaborare a documentelor și au oferit suport profesional grupurilor de lucru, care au manifestat responsabilitate și perseverență în realizarea tuturor sarcinilor propuse, luând în considerație sugestiile formatorilor-experti. La sfârșitul lunii septembrie 2010 ambele instituții au prezentat varianta finală a Planurilor de Dezvoltare.

Coordonator proiect: Rima Bezede

3. ELABORAREA GHIDULUI PENTRU EDUCATORI „1001 IDEI PENTRU O EDUCAȚIE TIMPURIE DE CALITATE”

Prezenta lucrare a fost elaborată în cadrul proiectului „Educație pentru Toți – Inițiativă de Acțiune Rapidă”, realizat de Ministerul Educației în baza unui grant oferit de Fondul Fiduciar Catalitic. Resursele acestui grant sînt administrate de Banca Mondială, iar proiectul este realizat cu asistența UNICEF și UNESCO.

Bugetul proiectului: 39 900 USD

Perioada de implementare: mai – octombrie 2010

Echipa de implementare:

Liliana Nicolaescu-Onofrei – director de proiect

Viorica Goraș-Postică – coordonator de proiect

Vera Bubulici – asistent

Autori și formatori:

Maria VRÂNCEANU (coordonare științifică), psiholog, director executiv, CNETIF

Daniela TERZI-BARBAROȘIE, psiholog, director executiv, Centrul Parteneriat pentru Dezvoltare

Tatiana TURCHINĂ, psiholog, lector superior, Universitatea de Stat din Moldova

Viorica COJOCARU, psiholog, Centrul de Zi „Speranța”

Viorica PELIVAN, master în psihopedagogie, specialist principal-metodist, DGETS, mun. Chișinău

Natalia ZOTEA, master în psihologie, metodist, grad didactic superior, grădinița nr. 183, mun. Chișinău

Angela DIMA, metodist, grad didactic 1, grădinița nr. 201, mun. Chișinău

Proiectul a fost implementat în consorțiu cu Centrul Național de Educație Timpurie și de Informare a Familiei, care a desfășurat în perioada 9 –13 august un seminar republican pentru educatorii și managerii de grădiniță din toată țara, în cadrul proiectului Băncii Mondiale „Inițiative de Acțiune Rapidă”, la comanda Ministerului Educației din Republica Moldova. Seminarul a inclus 3 sesiuni de informare și sensibilizare a educatorilor cu privire la apariția unui nou Ghid, editat în limbile română (2500 ex.) și rusă (500 ex.), ca material didactic suport pentru eficientizarea educației timpurii.

Activități implementate:

- Finalizarea conceptului Ghidului pentru educatori „1001 idei pentru o educație timpurie de calitate”
- Elaborarea Ghidului pentru educatori „1001 idei pentru o educație timpurie de calitate”
- Expertizarea Ghidului pentru educatori în cadrul atelierului cu echipa de recenzenți și cu managerul de proiect
- Traducerea Ghidului în limba rusă
- Organizarea și implementarea atelierelor pentru cadrele didactice din domeniul educației timpurii
- Realizarea unei analize suplimentare a Ghidului cu reprezentanții ME și ai Grupului Consultativ EFA FTI, la care acesta a fost aprobat și recomandat pentru publicare.
- Editarea ghidului în limbile română (2500 ex.) și rusă (500 ex.)
- Predarea Ghidului la Ministerul educației pentru distribuirea în raioane
- Lansarea Ghidului cu participarea reprezentanților Ministerului Educației și a reprezentanților de la Direcțiile raionale de învățământ, Tineret și Sport.

Din Cuprins:

- Cadrul didactic din educația timpurie. Competențe și responsabilități
- Aspecte psihologice ale procesului de educație la vârsta timpurie

- Aspecte metodologice ale procesului educațional la vîrsta timpurie
- Recomandări practice de elaborare și utilizare a materialelor didactice
- Parteneriatul educațional

Accente importante de conținut:

- Funcționalitatea și aplicabilitatea materiei propuse: rezumate teoretice + repere practice diverse, practici pozitive;
- Răspuns la solicitările și nevoile educatorilor;
- Informații și experiențe de succes la probleme de maximă actualitate și necesitate;
- Exemple de activități din diverse contexte;
- Completarea materialelor didactice existente cu conținuturi originale;
- Mostre de proiectare didactică etc.

Rezultate:

- 5 ateliere cu formatorii
- 360 de educatori și manageri de grădiniță implicați în seminare de informare
- 2500 exemplare editate în limba română și 500 de exemplare în limba rusă
- 60 de biblioteci ale diferitelor instituții de învățămînt și ale Centrelor Metodice raionale au beneficiat de 1-5 exemplare de ghid
- Fiecare grădiniță din țară a beneficiat de cîte un exemplar de ghid.

Coordonator proiect: Viorica Goraș-Postică

4. SPORIREA CALITĂȚII ȘI INCLUZIUNII ÎN EDUCAȚIE ÎN EUROPA DE SUD-EST”, FINANȚAT DE INSTITUTUL PENTRU O SOCIETATE DESCHISĂ DIN BUDAPESTA (OSI), PROGRAMUL DE SPRIJIN ÎN EDUCAȚIE ȘI COORDONAT DE CENTRUL DE STUDII ÎN DOMENIUL POLITICILOR EDUCAȚIONALE DE LA UNIVERSITATEA DIN LJUBLJANA, SLOVENIA

Perioada de implementare: ianuarie - octombrie 2010

Buget: 3311 USD

Echipa de implementare:

Viorica Goraș-Postică – coordonator

Rima Bezede – cercetător

Diana Cheianu - cercetător

- Parteneri: reprezentanțele OSI din 8 țări sud-est europene: Albania, Bosnia Herzegovina, Kosovo, Macedonia, Moldova, Montenegro, România și Serbia. Centrul Educațional PRO DIDACTICA este partenerul din R. Moldova.

Obiective generale:

- A înțelege mai bine cauzele inegalității în calitatea și echitatea în educație, prin realizarea unor sondaje naționale cu directorii de școli;
- A sprijini inițiativele de îmbunătățire a calității și a incluziunii în educație la nivel local, regional și național;

- A sensibiliza autoritățile cu privire la implicarea mai activă a părinților și promovarea rezultatelor sondajului și ale cercetării regionale.

Activități realizate:

- Finisarea raportului pe țară despre rezultatele sondajului național cu privire la participarea părinților în activitatea școlii, realizat de IMAS, în colaborare cu OSI la sfârșitul anului 2009 „Participarea părinților în activitatea școlii. Viziuni comparative”;
- Pregătirea și editarea unei broșuri tematice „Relația școală-familie pentru calitate în educație”;
- Organizarea unei mese rotunde la sfârșitul lui octombrie cu participarea reprezentanților DRÎTS responsabili de activitatea cu părinții, reprezentanți ME;
- Publicarea în mass media a rezultatelor mesei rotunde (advocacy: *Făclia* și revista *Didactica PRO*, Radio Moldova);
- Expedierea la ME a rezultatelor cercetării și ale mesei rotunde;
- Elaborarea policy brief „Parteneriatul școală-familie: de la pasivitate la implicare”, autori: Diana Cheianu, Viorica Goraș-Postică, Rima Bezedo;
- Publicare a policy brief „Parteneriatul școală-familie: de la pasivitate la implicare”, *Făclia* – 18 decembrie 2010, nr. 47 (3161), pag. 10; DIDACTICA PRO..., nr 6 (64), pag.32-36;
- Difuzarea rezultatelor sintetizate în Policy brief la diferite activități educaționale, inclusiv întruniri ale formatorilor și seminarii din diverse proiecte.

Rezultate:

- raport publicat pe site-ul proiectului: www.see-educoop.net/aeiq/
- 200 ex. broșură editate și difuzate
- 40 de participanți la masa rotundă și sensibilizați în problema dată
- un policy brief publicat și promovat

Coordonator proiect: Viorica Goraș-Postică

5. INTEGRAREA METODOLOGIEI DE DEZVOLTARE A GÎNDIRII CRITICE ÎN VERSIUNEA RENOVATĂ A CURRICULUMULUI NAȚIONAL PENTRU ÎNVĂȚĂMÎNTUL PREUNIVERSITAR DIN R. MOLDOVA

Finanțator: Institutul pentru o societate deschisă, New York, Zug

Bugetul proiectului: 10 000 USD

Perioada de implementare: decembrie 2009 - iunie 2010

Scopul proiectului: Sprijinirea procesului de optimizare calitativă a Curriculumului Național pentru învățământul preuniversitar din R. Moldova prin integrarea principiilor și metodologiei de dezvoltare a gândirii critice în versiunea renovată a curricula pe discipline.

Obiectivele de referință:

- Analiza documentelor curriculare propuse pentru dezbatere (www.edu.md), pentru a identifica lacunele în ceea ce privește integrarea principiilor de dezvoltare a gândirii critice a elevilor în componenta de metodologie (ianuarie 2010);

- Elaborarea de recomandări practice pentru integrarea principiilor și metodologiei de dezvoltare a gândirii critice în procesul de predare-învățare-evaluare și oferirea acestor recomandări grupurilor de lucru, în vederea includerii lor în ghidurile de implementare a curriculumului renovat (mai-iunie 2010).

Grupul de experți:

Limbă și comunicare: Tatiana Cartaleanu, Olga Cosovan

Științe socio-umane: Lia Sclifos, Viorica Goraș-Postică

Matematică și științe: Oleg Bursuc, Lidia Ursu , Lidia Beznițchi, Roman Copăceanu

Activități și rezultate:

- 2 ateliere de analiză a documentelor curriculare;
- 2 ateliere de elaborare a recomandărilor;
- masa rotundă cu participarea membrilor grupurilor de lucru la curriculum (rezultatele includ și o serie de probleme care se referă la întreg procesul de lucru asupra curriculumului pus în discuție).
- 3 Ateliere de discuții în vederea elaborării culegerii metodice;
- 3 ateliere pe arii curriculare pentru membrii grupurilor de lucru la curriculum și cadrele didactice interesate, pentru integrarea metodologiei de dezvoltare a gândirii critice în ghidurile de implementare a curriculumului renovat.

În cadrul atelierului pe arii curriculare au fost abordate următoarele subiecte: *Ce este competența. Delimitări conceptuale din perspectivă curriculară; Modalități de proiectare a unui manual, ghid, curriculum: axare pe competențe și promovarea tehnicilor de dezvoltare a gândirii critice;*

Cum se formează competențele la elevi. Tehnici de dezvoltare a gândirii critice, adaptate la ariile curriculare.

În cadrul proiectului a fost elaborat ghidul metodologic "O competență - cheie: a învăța să înveți".

Autori: Lia Sclifos, Viorica Goraș-Postică, Olga Cosovan, Tatiana Cartaleanu, Lidia Beznițchi, Roman Copăceanu

Coordonator proiect: Lilia Nahaba

6. EDUCAȚIE DE CALITATE DIN MEDIUL RURAL DIN REPUBLICA MOLDOVA. FORMAREA CADRELOR DIDACTICE PENTRU IMPLEMENTAREA CURRICULUMULUI MODERNIZAT DE LICEU

Bugetul proiectului: 199,971USD

Finanator: Banca Mondială

Perioada de implementare: iulie – august 2010

Implementatori: consorțiul internațional format din Educația 2000+, Educația 2000+ Consulting LTD (România) și Centrul Educațional PRO DIDACTICA, Ministerul Educației al Republicii Moldova

Parteneri: Ministerul Educației al Republicii Moldova

Scopul proiectului: instruirea calitativă a tuturor cadrelor didactice, care lucrează în clasele a X-XII-a din licee și școli medii, privind implementarea curriculumului modernizat la 19 discipline de învățământ.

Activități:

- Asigurarea logisticii pentru seminare.
- Elaborarea suporturilor didactice necesare pentru instruire.
- Realizarea seminarelor de instruire pentru toate cadrele didactice, care lucrează în clasele a X-XII-a din liceele și școlile medii din țară, la 19 discipline de învățământ.

Suportul de curs pentru instruirea profesorilor în implementarea curriculumului modernizat de liceu a fost elaborat în limbile română și rusă, (pentru 7 ore academice), la 19 discipline inclusiv: *Limbă și literatură română* (școala națională), *Literatura universală* (școala națională), *Limbă și literatură română* (școala alolingvă), *Limbă și literatură rusă* (școala alolingvă), *Literatura universală* (școala alolingvă), *Limbă și literatură bulgară*, *Limbă și literatură ucraineană*, *Limbă și literatură găgăuză*, *Limba străină 1* (limbile franceză, engleză, germană, spaniolă, italiană, turcă), *Limba străină 2* (limbile franceză, engleză, germană, spaniolă, italiană), *Istorie*, *Geografie*, *Educație civică*, *Matematică*, *Fizică*, *Astronomie*, *Chimie*, *Biologie*, *Informatică*, *Educația fizică*.

Suportul didactic a inclus următoarea tematică: *Structura și funcțiile curriculumului modernizat (2010)*; *Concepția didactică a disciplinei*; *Metodologia formării competențelor și proiectarea didactică*; *Corelarea competențelor – subcompetențelor – conținuturilor – tipurilor de activități*; *Strategii didactice de predare – învățare – evaluare*; *Proiectul unității de învățare, centrat pe formarea competențelor elevilor*; *Proiectul unei lecții ca element operațional subordonat unității de învățare etc.*

Rezultatele proiectului includ:

- 8106 profesori formați în filosofia curriculum-ului modernizat;
- 106 formatori locali pregătiți în proiectarea didactică pe competențe și antrenați în formările din teritoriu;
- 19 formatori naționali și autori de suport didactic pe discipline;
- 19 suporturi de curs pentru disciplinele curriculum-ului modernizat;
- 1 program de 16 ore de formare a formatorilor naționali în domeniul curriculumului modernizat de liceu;
- 1 program de 16 ore de formare a formatorilor locali în domeniul curriculumului modernizat de liceu;
- 1 program de formare de 7 ore pentru cadrele didactice din licee în domeniul curriculumului modernizat.

Coordonator proiect: Lilia Nahaba

IV. SERVICII CEPD

Centrul Educațional PRO DIDACTICA a oferit programe de formare în baza licenței (Seria A MMII nr. 028438) acordate de Camera de Licențiere a Republicii Moldova în domeniul învățământului pentru adulți și al instruirii prin cursuri, pentru formarea continuă și pregătirea metodică suplimentară a profesorilor, precum și în baza acordurilor de colaborare încheiate cu Ministerul Educației al Republicii Moldova. La finele cursurilor au fost oferite certificate care confirmă absolvirea acestora și care pot fi folosite în procesul de atestare.

Echipa Centrului este formată din colaboratori, experți-consultanți și profesori-formatori din diverse instituții de învățământ din Republica Moldova, care și-au perfecționat cunoștințele și abilitățile la numeroase centre de instruire din România, S.U.A., Franța, Canada, Marea Britanie, Belgia, Ungaria, Rusia, Germania, Austria și alte țări.

Centrul dispune de un spațiu de cca 300 m², într-o zonă centrală a orașului și este dotat cu:

- sală de conferințe, alias bibliotecă, în care pot fi găsite peste trei mii de titluri de carte didactică și de referință pe domeniile: management general și educațional, pedagogie și didactică generală, didactica disciplinelor umanistice și exacte, psihologie etc.;
- cinci săli mai mici pentru cursuri și activități pe grupuri;
- echipament de ultimă oră pentru activitățile de training: retroproiectoare, multimedia, table tip flipchart, copiator, aparataj video și audio, calculatoare, imprimante etc.

În anul 2010, din amplul pachet de programe de formare continuă, au fost selectate modulele care au corespuns necesităților de formare ale profesorilor. Au fost acceptate solicitări din partea unor grupuri din școli (12-16 persoane) sau înscrieri individuale, până la completarea unui grup (16 persoane). Cursurile au fost realizate atât în sediul Centrului, cât și în sediul instituției solicitante.

Costul unui program de instruire complexă a fost stabilit în funcție de condițiile solicitate și a acoperit, în primul rând, cheltuielile de elaborare și oferire a programelor de instruire,

materialele utilizate și o pauză cafea. Cu fiecare grup de cursanți au lucrat câte 2 formatori experimentați. Atât conținuturile, cât și durata cursurilor au fost construite în baza doleanțelor și necesităților participanților.

Informațiile cu privire la alte activități ale Centrului, oferite gratis în proiecte sponsorizate de donatori, au fost plasate pe pagina web a Centrului: www.prodidactica.md.

Pe parcursul anului 2010 echipa de formatori a Centrului Educațional PRO DIDACTICA a răspuns necesităților de perfecționare a cadrelor didactice și manageriale, prestînd o gama variată de servicii, inclusiv pentru:

- DGÎTS Sîngerei, Seminar *Dirigintele – manager al actului educativ*;
- DRÎTS Soroca – *Program complex de formare continuă a cadrelor didactice*;
- LT “Ginta Latină” mun. Chișinău – Seminar *Îmbunătățirea calității serviciilor educaționale*;
- Colegiul Național de Medicină și Farmaceutică, mun. Chișinău – *Leadershipul educațional. Formare de competențe. Formarea creativității elevilor*;
- DRÎTS Ungheni – *Program complex de formare continuă a cadrelor didactice*;
- LT “C.Negruzzi” Tîrnova, Dondușeni – *Formare de competențe prin strategii didactice interactive*;
- LT Cezar Radu, Leușeni, r. Strășeni – *Program complex de formare a cadrelor didactice. Formare de competențe prin strategii didactice interactive. Didactica disciplinelor. Instruirea asistată de calculator*;

- Colegiul Național de Medicină și Farmaceutică, mun. Chișinău – *Implementarea curriculumului modernizat;*
- DRÎTS Soroca – *Program complex de formare continuă a cadrelor didactice;*
- DRÎTS Soroca – *Didactica matematicii. Didactica fizicii;*
- LT „Emil Nicula”, Mereni, r. Anenii Noi – *Implementarea curriculumului modernizat în ciclul liceal. Formarea și dezvoltarea competențelor;*
- DRÎTS Drochia – *Seminar Managementul educațional;*
- LT Chirianca, Strășeni – *Program complex de formare continuă a cadrelor didactice. Formare de competențe prin strategii didactice interactive. Didactica disciplinelor. Instruirea asistată de calculator;*
- Colegiul de Construcții, mun. Chișinău – *Psihopedagogie generală;*
- DRÎTS Strășeni – *Formare de competențe prin strategii didactice interactive;*
- LT „Ginta Latină” – *Formare de competențe prin strategii didactice interactive.*

Echipa de formatori implicați s-a constituit din: Stela Baltag, Rima Bezedo, Lidia Beznițchi, Viorel Bocancea, Tatiana Cartaleanu, Rădușia Castraveț, Olga Cosovan, Roman Copăceanu, Viorica Cojocaru, Angela Cutasevici, Tatiana Cerbușcă, Rodica Eșanu, Victor Efrim, Maria Lungu, Svetlana Nastas, Eugenia Negru, Natalia Odoleanu, Viorica Goraș-Postică, Viorica Rotaru, Daniela State, Livia State, Rodica Solovei, Victor Sînchetru, Ludmila Șchiopu, Svetlana Șișcanu, Tatiana Turchină, Angela Tomiță și Galina Filip.

Total cursanți: 769 de persoane.

Coordonator servicii: Lilia Nahaba

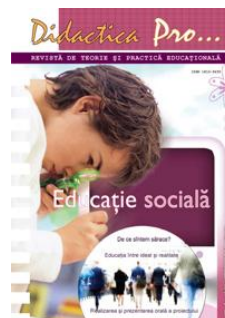
V. REVISTA *DIDACTICA PRO*

Echipa redacțională: Marina VATAMANU-CIOCANU, redactor-șef; Nicolae SUSANU, design grafic, tehnoredactare.

Pe parcursul anului 2010 au apărut 6 numere ale revistei de teorie și practică educațională DIDACTICA PRO....

Nr.1 Educație socială

- De ce sîntem sărace?
- Educația între ideal și realitate
- Realizarea și prezentarea orală a proiectului

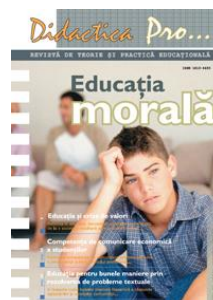
Nr.2 Jocul didactic

- Jocul: dezvoltare și/ sau transformare
- Managementul calității
- Educație ecologică prin activități de explorare

Nr. 3 Educația morală

- Educația și criza de valori
- Competența de comunicare economică a studenților
- Educația pentru bunele maniere prin rezolvarea de probleme textuale

Nr. 4-5 Dimensiuni culturale ale educației

- Cultura socializării
- Aspecte materializate ale culturii școlare
- Inter(di)ferențe culturale și di(inter)ferențe de gen: singurele care contează
- Jocul didactic – metodă de eficientizare a procesului de cunoaștere la lecțiile de fizică
- Proiectul: o alternativă în studiul limbii franceze

Nr. 6 Educația și tehnologiile informaționale

- Alături de copilul său
- Educație prin standarde
- Calitatea predării limbilor în școlile alolingve
- Educație de gen în familie

VI. BIBLIOTECA PRO DIDACTICA

Apariții editoriale 2010

- ***Relația școală - familie pentru calitate în educație***

Raport final despre rezultatele sondajului național cu privire la participarea părinților în activitatea școlii, realizat de IMAS în colaborare cu OSI și Centrul Educațional PRO DIDACTICA la sfârșitul anului 2009.

Lucrarea a fost editată în limbile română și rusă.

Autori: Viorica GORAȘ-POSTICĂ, Diana CHEIANU, Rima BEZEDE, Aliona CRISTEI, Mihai NANI

Din cuprins:

- I. Introducere
- II. Participarea părinților în activitatea școlii. Viziuni comparative
- III. Modalități de implicare a părinților plecați la muncă peste hotare în soluționarea problemelor școlare ale copiilor lor
- IV. Implicarea părinților în luarea deciziilor privind procesul educațional

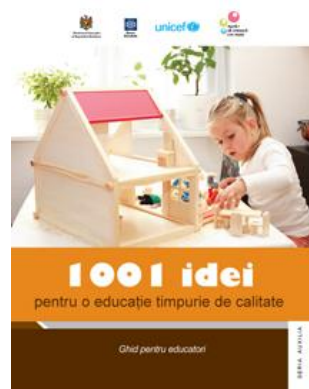
- ***1001 idei pentru o educație timpurie de calitate. Ghid pentru educatori***

Prezenta lucrare este elaborată din sursele E.P.D.F., în cadrul proiectului *Educație pentru Toți – Inițiativă de Acțiune Rapidă*, realizat de Ministerul Educației datorită unui grant oferit de Fondul Fiduciar Catalitic.

Autori: Maria VRÎNCEANU, Daniela TERZI-BARBAROȘIE, Tatiana TURCHINĂ, Viorica COJOCARU, Viorica COJOCARU, Viorica PELIVAN, Natalia ZOTEA, Angela DIMA.

Din cuprins:

- I. Cadrul didactic din educația timpurie. Competențe și responsabilități
- II. Aspecte psihologice ale procesului de educație la vârsta timpurie
- III. Aspecte metodologice ale procesului educațional la vârsta timpurie
- IV. Recomandări practice de elaborare și utilizare a materialelor didactice
- V. Parteneriatul educațional

- ***Competență-cheie: a învăța să înveți. Ghid metodologic***

Această lucrare a fost elaborată în cadrul proiectului *Integrarea metodelor de dezvoltare a gândirii critice în versiunea renovată a Curriculumului național preuniversitar*, derulat cu suportul *Foundation Open Society Institute* (Zug).

Autori: Lia SCLIFOS, Viorica GORAȘ-POSTICĂ, Olga COSOVAN, Tatiana CARTALEANU, Lidia BEZNIȚCHI, Roman COPĂCEANU

Din cuprins:

- I. Cuvînt înainte
- II. Formarea competenței de *a învăța să înveți*
- III. *A învăța să înveți* pentru formarea competențelor sociale și civice
- IV. Competența de *a învăța* și cunoașterea limbii
- V. Competența de comunicare orală: *a întreba și a răspunde*
- VI. Competența de lectură
- VII. Învățarea ca premisă a formării și dezvoltării personalității